

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 24 päivänä elokuuta 2006,

kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä

(2006/585/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 211 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio esitteli 1 päivänä kesäkuuta 2005 i2010-aloitteen, jonka tavoitteena on optimoida uusien tietoteknologioiden hyödyt talouskasvun, työpaikkojen luomisen ja Euroopan kansalaisten elämänlaadun edistämiseksi. Komissio on tehnyt digitaalisista kirjastoista i2010-aloitteen keskeisen aiheen. Syyskuun 30 päivänä syyskuuta 2005 annetussa komission tiedonannossa ”i2010: digitaaliset kirjastot”⁽¹⁾ esitetään Euroopan kollektiivisen muistin digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä digitaalista säilyttämistä koskeva komission strategia. Tähän kollektiiviseen muistiin kuuluvat painotuotteet (kirjat, aikakauslehdet, sanomalehdet), valokuvat, museoesineet, arkistoasiakirjat ja audiovisuaalinen aineisto, jäljempänä ’kulttuuriaineisto’.
- (2) Jäsenvaltioille olisi suositeltava tämän strategian soveltamiseksi toimenpiteitä, joiden tavoitteena on Euroopan kulttuuriperinnön taloudellisten ja kulttuuristen mahdollisuuksien optimointi Internetin avulla.
- (3) Tässä yhteydessä olisi rohkaistava digitoidun materiaalin tuottamista kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa. Kun aineisto on sähköisesti saatavilla, voivat kansalaiset kaikkialla Euroopassa käyttää sitä vapaa-aikanaan, opiskeluun tai työhön. Tämä antaa Euroopan moninaiselle ja monikieliselle perinnölle selkeän profiilin Internetissä. Digitointua aineistoa voidaan lisäksi käyttää uudelleen eri toimialoilla, muun muassa matkailussa ja koulutuksen tarpeisiin, samoin kuin uutta luovaan työhön.
- (4) Myös marraskuun 15 ja 16 päivänä marraskuuta 2004 pidetyn neuvoston kokouksen päätelmissä, jotka koskevat vuosille 2005 ja 2006 laadittua kulttuurialan työsuunnitelmaa, painotetaan luovuuden ja luovien teollisuudenalojen myötävaikutusta Euroopan taloudelliseen kasvuun ja tähän tarvittavaa digitoitintoimien koordinoitua.
- (5) Elokuvaperinnöstä ja siihen liittyvän teollisen toiminnan kilpailukyvyistä 16 päivänä marraskuuta 2005 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa⁽²⁾ jo suositeltiin jäsenvaltioille asianmukaisten toimien toteuttamista digitaalisten ja muiden uusien tekniikoiden käytön lisäämiseksi elokuvateosten keräämisessä, luetteloinnissa, säilyttämisessä ja restauroinnissa. Tämä suositus täydentää elokuvaperintöä koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston suositusta useissa elokuvateoksia koskevissa kysymyksissä.
- (6) Digitointi on tärkeä keino, jolla voidaan varmistaa kulttuuriaineiston parempi saatavuus. Joskus se on ainoa keino, jolla voidaan varmistaa, että tällainen aineisto on tulevien sukupolvien saatavilla. Jäsenvaltioissa on tällä hetkellä meneillään useita digitointia koskevia aloitteita, mutta toiminta on pirstoutunutta. Jos jäsenvaltiot sovitaisivat yhteen toimensa kulttuuriperintönsä digitoimiseksi, voitaisiin aineisto valita johdonmukaisemmin ja välttää päällekkäistä työtä digitoinnissa. Siitä olisi myös seurauksena varmempi toimintaympäristö yrityksille, jotka investoivat digitointitekniikoihin. Yleiskatsauksen tekeminen meneillään olevista ja suunnitelluista digitoitintoimista ja määrällisten tavoitteiden asettaminen digitoinnille myötävaikuttaisi näiden tavoitteiden saavuttamisen.
- (7) Yksityissektorin digitoinnille antaman sponsorituen tai julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusyrityksien kautta digitoitintoimiin tulisi mukaan yksityisiä yrityksiä, ja tällaista toimintaa olisi sen vuoksi kannustettava.

⁽¹⁾ KOM(2005) 465 lopullinen.

⁽²⁾ EUVL L 323, 9.12.2005, s. 57.

- (8) Investoinnit uusiin teknologioihin ja suuren mittakaavan digitointilaitoksiin voivat alentaa digitoinnin kustannuksia ja samalla säilyttää tai jopa parantaa laatua. Tällaisia investointeja olisi siksi suositeltava.
- (9) Yhteinen monikielinen portaali tekisi mahdolliseksi tehdä verkkohakuja hajallaan olevasta eli eri organisaatioiden eri paikoissa säilyttämästä digitaalisesta kulttuuriperinnöstä. Yhteinen portaali tekisi kulttuuriperinnön näkyvämmäksi ja korostaisi yhteisiä piirteitä. Yhteisen portaalin olisi perustuttava olemassa oleviin aloitteisiin, kuten Euroopan kirjastoon (The European Library, TEL), jossa Euroopan kirjastot jo tekevät yhteistyötä. Kulttuuriaineistoon liittyvien oikeuksien yksityiset haltijat ja kaikki sidosryhmät olisi otettava tiiviisti mukaan aloitteeseen kaikissa kysymyksissä, joissa se on mahdollista. Jäsenvaltioilta ja kulttuurilaitoksilta olisi pyydettävä voimakasta sitoutumista, jotta tällainen portaali saataisiin aikaan.
- (10) Vain osa kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa olevasta materiaalista on julkista siinä mielessä, että ne eivät ole teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamia tai niitä koskevat teollis- ja tekijänoikeudet ovat rauenneet. Muu aineisto on tekijänoikeuksien suojaama. Koska tekijänoikeudet ovat ratkaiseva tekijä luovuuden innoittamisessa, Euroopan kulttuuriperintö olisi digitoitava, asetettava saataville ja säilytettävä noudattaen täysimääräisesti tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia. Erityisen merkityksellisiä tässä yhteydessä ovat tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY⁽¹⁾ 5 artiklan 2 kohdan c alakohta, 5 artiklan 3 kohdan n alakohta ja 5 artiklan 5 kohta sekä johdanto-osan 40 kappale. Lisenssimekanismien soveltaminen esimerkiksi orpoihin teoksiin – tekijänoikeuksien suojaamat teokset, joiden oikeudenomistajia on vaikeaa tai jopa mahdotonta määrittellä – tai sellaisiin teoksiin, joista on painos loppunut tai joita ei enää levitetä (audiovisuaaliset teokset), voisivat helpottaa oikeuksien selvittelyä ja siksi myös digitointitoimia ja teosten asettamista saataville Internetiin. Tällaisia mekanismeja olisi sen vuoksi edistettävä tiiviissä yhteistyössä oikeuksien haltijoiden kanssa.
- (11) Kansalliseen lainsäädännön säännökset voivat asettaa esteitä yleisomistuksessa olevien teosten käytölle, esimerkiksi siten, että teoksen jokainen toisintaminen edellyttää hallinnollista toimenpidettä. Kaikki tällaiset esteet on yksilöitävä, ja niiden poistamiseksi on ryhdyttävä toimeen.
- (12) Huomisen muistin säilyttämisestä – digitaalisen sisällön säilyttäminen tuleville sukupolville 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa C/162/02⁽²⁾ ehdotetaan tavoitteita ja suuntaa-antavia toimenpiteitä digitaalisen sisällön säilyttämiseksi tuleville sukupolville. Jäsenvaltioissa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä selkeää ja kattavaa politiikkaa digitaalisen sisällön säilyttämiseksi. Tällaisen politiikan puute on uhka digitoidun aineiston säilymiselle, ja se voi johtaa digitaalisessa muodossa olevan aineiston katoamiseen. Tehokkaiden keinojen kehittämällä digitaalista säilyttämistä varten on kauaskantoisia vaikutuksia sekä aineiston säilyttämislle julkisissa laitoksissa että mille tahansa organisaatiolle, joka on velvollinen säilyttämään tai joka haluaa säilyttää digitaalista aineistoa.
- (13) Useat jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön tai harkitsevat oikeudellisia velvoitteita, joiden mukaan digitaalisen aineiston tuottajien on asetettava aineistostaan vähintään yksi jäljenne valtuutetun talletuselimen saataville. Tehokas yhteistoiminta jäsenvaltioiden välillä on tarpeen, jotta voidaan välttää suuri vaihtelu digitaalisen aineiston tallettamista koskevilla säännöillä. Tällaista yhteistyötä olisi rohkaistava.
- (14) Tiedon haravointi (web harvesting) on uusi tekniikka, jolla kerätään materiaalia Internetistä säilytettäväksi. Siinä valtuutetut laitokset kokoavat aktiivisesti aineistoa sen sijaan, että odottaisivat, että se talletetaan. Tällä tavoin vähennetään digitaalisen aineiston tuottajien hallinnollista taakkaa, ja kansallisessa lainsäädännössä olisi sen vuoksi säädettävä asiasta,

SUOSITTELEE JÄSENVALTIOILLE, että ne

Digitointi ja sähköinen saavutettavuus

- keräävät tietoa meneillään olevasta ja suunnitellusta kirjojen, aikakauslehtien, sanomalehtien, valokuvien, museoesineiden, arkistoasiakirjojen ja audiovisuaalisen aineiston, jäljempänä 'kulttuuriaineisto', digitoinnista ja tekevät yleiskatsauksen tällaiseen digitointitoimintaan, jotta voidaan välttää päällekkäinen työ ja edistää yhteistoimintaa ja yhteisvaikutuksia Euroopan tasolla;
- asettavat määrällisiä tavoitteita arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa olevan analogisen materiaalin digitoinnille; tavoitteista olisi käytävä ilmi odotettu lisäys digitoidussa aineistossa, joka voisi muodostaa osan Euroopan digitaalisesta kirjastosta, sekä viranomaisten tähän toimintaan osoittamat määrärahat;
- rohkaisevat kumppanuussuhteita kulttuurilaitosten ja yksityissektorin välillä, jotta voidaan luoda uusia tapoja rahoittaa kulttuuriaineiston digitointia;
- perustavat ja ylläpitävät suuren mittakaavan digitointilaitoksia, jotka ovat osa digitoinnin osaamiskeskuksia Euroopassa tai työskentelevät tiiviissä yhteistyössä niiden kanssa;

⁽¹⁾ EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽²⁾ EYVL C 162, 6.7.2002, s. 4.

- 5) edistävät Euroopan digitaalisen kirjaston muotoutumista yhteisenä monikielisenä portaalina, jonka kautta voidaan käyttää Euroopan hajallaan olevaa eli eri organisaatioiden eri paikoissa säilyttämää digitaalista kulttuuriaineistoa; tätä varten niiden olisi
- a) kannustettava kulttuurilaitoksia samoin kuin kustantajia ja muita oikeuksienhaltijoita asettamaan digitoidun aineistonsa haettavaksi Euroopan digitaalisen kirjaston kautta,
- b) varmistettava, että kulttuurilaitokset ja, silloin kun se on aiheellista, yksityiset yritykset soveltavat yhteisiä digitointistandardeja, jotta digitoitu aineisto olisi Euroopan tasolla yhteentoimivaa ja jotta voidaan helpottaa hakuja eri kielten välillä;
- 6) parantavat kulttuuriaineiston digitoinnin toteutusympäristöä ja aineiston sähköistä saatavuutta
- a) luomalla mekanismeja, jolla helpotetaan orpojen teosten käyttöä; tätä varten olisi kuultava asianomaisia osapuolia,
- b) perustamalla tai edistämällä mekanismeja, joilla vapaaehtoisuuden pohjalta helpotetaan sellaisten teosten käyttöä, joista on painos loppunut tai joita ei enää levitetä; tätä varten olisi kuultava asianomaisia osapuolia,
- c) edistämällä luetteloiden saatavuutta tunnetuista orvoista teoksista ja yleisomistuksessa olevista teoksista,
- d) yksilöimällä esteet, joita niiden lainsäädännössä on yleisomistuksessa olevan kulttuuriaineiston sähköiselle saatavuudelle ja myöhemmälle käytölle, ja ryhtymällä toimenpiteisiin niiden poistamiseksi;
- a) selostettava toiminnan organisointi, mukana olevien osapuolten tehtävät ja vastuut ja osoitetut varat,
- b) esitettävä erityiset toimintasuunnitelmat, joissa hahmotellaan tavoitteet ja aikataulu erityistavoitteiden saavuttamiseksi;
- 8) vaihtavat toistensa kanssa tietoa strategioista ja toimintasuunnitelmista;
- 9) antavat lainsäädännössään säännöksiä, joiden nojalla julkiset laitokset voivat säilyttämistä varten jäljentää suurissa määrin ja siirtää toisiin tietojärjestelmiin digitaalista kulttuuriaineistoa noudattaen täysin tekijänoikeuksia koskevaa yhteisön ja kansainvälistä lainsäädäntöä;
- 10) laatiessaan politiikkoja ja menettelyjä alun perin digitaaliseen muotoon luodun aineiston tallettamista varten ottavat huomioon muissa jäsenvaltioissa tapahtuneen kehityksen, jotta voitaisiin välttää, että talletusjärjestelyissä esiintyy suuria eroja;
- 11) antavat lainsäädännössään säännöksiä, joiden nojalla valtuutetut laitokset, noudattaen täysin tekijänoikeuksia koskevaa yhteisön ja kansainvälistä lainsäädäntöä, voivat säilyttää verkkosisältöä käyttäen tekniikoita, kuten verkkoharavointia, joilla kerätään aineistoa Internetistä;

Suosituksen seuranta

- 12) ilmoittavat komissiolle 18 kuukauden kuluttua siitä, kun tämä suositus on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja joka toinen vuosi sen jälkeen tämän suosituksen noudattamiseksi toteutetut toimet.

Tehty Brysselissä 24 päivänä elokuuta 2006.

Digitaalinen säilyttäminen

- 7) laativat kansalliset strategiat digitaalisen aineiston pitkäaikaisesta säilyttämisestä ja sen saatavilla oloa varten tekijänoikeuslakia täysin noudattaen; strategiassa olisi

Komission puolesta

Viviane REDING

Komission jäsen